

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 . . . —

Helyben hásho hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 . . . —

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 . . . —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, április 10.

A nemzeti erő hanyatlása.

(K. Ö.) Végre egy komoly akcióval van dolgunk.

Mert amit eddig a kivándorlási akció ügyében tettünk, az nem volt sokkal több, mint pusztá sopánkodás és panasz.

Számon tartottuk a kivándorlók számát, fejcsóválva olvastuk az alispáni jelentéseket, melyek a nemzeti erő kétségtelen hanyatlásáról számoltak be és megvizsgáltuk, hogy hát akinek kedve van kivándorolni, keresse boldogulását másutt. Jöttek azonban a mindegyre aggasztóbb hírek. Zemplén vármegye alispánja jelenti, hogy a vármegyéből három hónapon belül tízezer magyar vándorolt ki Amerikába. Legujabban Tolna vármegye legtermékenyebb vidékéről fekszik előttünk a szomorú jelentés a kivándorlásról.

A kormányt hidegen hagyják ezek a jelentések és folytatja a régi eljárást, a visszakergetés politikáját, mely semmiképp sem tarthat számot arra, hogy kivándorlási politikának minősítsük. Mert ennek céltudatos keresztülviteléhez pénz kell és megvalljuk őszintén, hogy sok pénz, mert három évtizeden keresztül egyebet sem tettünk, mint gyengítettük azokat az elemeket, melyekből a kivándorlók nagy kontingense kikerül és tettük megélhetőséket lehetetlenné. Pénz, az azonban nincsen. A költségvetést felemésztik azok a milliók, melyek a két nagyhatalmasság,

melyeket militarizmus és kapitalizmus néven ismerünk, istápolására szükségesek. Kellenek új ágyuk, partvédelem és flottaszaporítás. *Spain* ur 30 millió forintot kér a tengeri haderő fejlesztésére. Az összes költségeknek azonban ez csak tizedrészét képezi. *Bánffy* idejében ezt be is vallották. Most settenkednek vele. Tulajdonképpen tehát 600 millió korona az, amit *Spain* a költségvetésbe becsúztatott. Így tettek a dalmát partok megerősítésére kért milliókkal is. Aztán meg ne feledkezzünk az ujonczlétszám tervbe vett felemeléséről sem. Ami ismét temérdek pénz és emberáldozatot kíván.

Pedig bizony idehaza is elkellenének ezek a milliók. Nézzük Budapestet, nézzük a vidéket, nézzük a pénzvilág életmódját és költségeit és a vidék, a nép igényeit. Pedig minden fényt és pompát ezek fizetik meg. És mégis, ügyet sem hányunk arra, hogy ez a nép szellemileg és anyagilag előre haladjon. Nem pusztít közöttünk sem kolera, sem pestis és mégis pusztulunk. A megélhetési viszonyok veszik rá, hogy kivándoroljon, a nemzeti becsület szegényére s a nemzeti erő nagy veszteségére.

A hipokrizis, mely uralkodási rendszerünket jellemzi, itt is megboszlta magát. Folyton hirdették a népjólét emelésének szükségét, hogy a sok láрма elhallgattatta lelkiismeretünket és egyik csapás a másikat érte.

Most sem a kormány kebeléből, hanem társadalmi akció indult meg a kivándorlás ügyének felkarolására. Az ügynek az élén *Balás Arpád*, a mezőgazda-

sági muzeum derék igazgatója áll. Megérdemli, hogy nevét külön felemlítsük. Sikerült neki az Országos magyar gazdasági egyesületet, a Közgazdasági társaságot, a Nemzeti szövetséget és a Földrajzi társaságot a kivándorlás korlátozása céljából egy közös akcióra bírni. Siker koronázza fáradozásukat.

Mindenek előtt úgy a közvéleményben és a kormányban meggyökerezett balvéleményt kell kiküszöbölnünk, mely abban áll, hogy mi a kivándorlást a külföldi viszonyokhoz mérjük és azt mondjuk, hogy a kivándorlás máshol sem megy nemzeti csapás számba, mi okból tekintjük tehát mi annak.

Persze elfeledjük, hogy máshol van kivándorlási politika, mely a kivándorlás irányításával a minimumra csökkenti az abból származó hátrányokat, sőt a nemzeti érdekek istápolására tudja a kivándorlást felhasználni.

Nálunk nincs kivándorlási politika. Sem a kivándorlók jogai, sem a bevándorlók kötelességei törvényesen szabályozva nincsenek. Pedig ki merné fogadni, hogy a kivándorlás okozati összefüggésben van a bevándorlással. A felső magyarországi kivándorlást illetőleg ez kétséget nem szenved. A magyarkivándorló, amint átlépi a haza határát, elszakad a nemzet testéről. A kivitt pénz és munkaerő oda vész.

Hegedüs Loránt orsz. képviselő nemrégiben egy nagy szabású munkában a kormány figyelmébe ajánlotta a kivándorlás ügyét. Különösen két szempont az, melyet meg kell szivlelnünk, ha a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Naplótörredék.

Irta: Glück István.

18 . . szept. 10.

Ugy hozta magával a kérielhetetlen sors, hogy el kelle válnunk. Pedig hogy szerettük egymást! Mert hogy én szerettelek, szívem a tanuja; hogy te szeretted-e igazán, nem tudom, de úgy mutattad, úgy mondtad s én hívék. Igaz, hogy ma már minden arra vall, hogy játékot tüzelt velem, gyermekjátékot legszentebb érzelmeimmel. Vagy elhagyhattál volna olyan rutul, kizó gyötrődések martalékká tettél volna-e, ha igazán szeretsz? Nem lehet . . . Vagy elhítted, mit unos-untalan rám kiáltottak? Hisz nem voltál már gyermek, megítélhetted volna magad is. Olyannak ismertél? Tedd a szivedre a kezdet . . . Nem neheztelek azért rád, ne félj! Megbocsájtottam tetteidért szívemből. Átkom nem kisér vándorutadon, csak légy boldog, ha boldog lenni tudsz!

Feldult szívemmel majd csak átbolygok én

is az életen; de emlékedet nem törölheti ki szívem rejtekéből semmi. Ez lesz édenem, melyben öröm után törtetek, ezt csak nem rabolhatja el tőlem senki sem?! Szeretni mást, mint téged, ez életben nem fogok; egyszer szerettem, emberszív többre képtelen.

Képed élni fog szívemben siromig s köszönet, hogy szívembe vésted azt, többre nem vágyom. Van a szenvedésben is öröm s ez annál édesebb, minél erősb a keblet marcangoló gyötrelmem.

Reményem nincs; a lombtalan fát vészek nem bántják s így talán a sors is elveszti hatalmát a szív fölött, melynek reményei nincsenek!

Isten veled! Ne gondolj rám sohasem! Miért is gondolnál? Hiszen csak egy szívet zúztál szét, egy szívet, egy semmiséget, miről tudomást úgy sem vesz soha e világ! Csak éld ifjú napjaidat, mért szomorkodnál? Várnak, számitanak rád, csak menj; dal s pohárcsengés közepette csak feledd, feledd! Miért is gondolnál rám, hiszen csak egy szívet zúztál szét! Isten veled . . .

18 . . okt. 10.

Egy hónapja már, hogy megtörtént. Alig tudom elhinni, hogy való! Olykor igazán azt gondolom, hogy csalóka álom játszik képzelettemmel. Bár sohse ébrédnek fel ez ártatlan önámításból.

Elmegyek a helyre, hol először sétálgattunk. Akkor még virág nyílt az út mentén. Te letéptél egy szép margaretát s hajamba tűztél és azt mondtad, hogy kitűnően áll. Megszoritám köszönetül kezedet s az forró volt, mint a tűz. Kezedben hagytam kezemet, te szemembe néztél s én lesütöttem azokat. Szívem dobogott, keblem pihegett s úgy gondoltam ez a szerelem!

Tovább mentünk. Kuvik kiáltozott felénk a fáról s te azt kérdezted, szeretnék-e már meghalni? Reád néztem s e tekintetben benne kellett lennie a válasznak, mert te megértetted, mosolyogtál s azt mondtad: én sem . . .

Mily kopár, pusztá már az erdő, mily szomorú benne a hangulat! Mintha csak a lelke képe volna. Ki hitte volna, hogy e buja zöld egykor még fakóra válik, hogy a lomb lehull, a madár elköltözik, hogy néma csend

Feltétlenül legelőnyösebben Női-, férfi- és gyermek Carlsbadi cipőket, Fábry Testvéreknél, vásárolhatunk Kalapokat, Fehérneműeket Olaszi, Fő-utca.

és mindennemű divatárukat

Telefón szám 76.

Lelekiismeretes kiszolgálás, mint az egy szolid cégénél természetesen.

kivándorlás ügyét megoldani akarjuk és melyet Hegedüs az érdekelt körök figyelmébe ajánlott. Ezek: 1. A bevándorlás elé törvényes gátakat kell vetni. 2. Az idegenben levő magyar telepeket el kell ismernünk és kiterjeszteni rájuk a magyar állam és társadalom gondoskodását. Szóval, amit fenebb mondtunk, a kivándorlás és bevándorlás jogviszonyait kell megteremtünk.

Kormány intézkedések helyett most társadalmi akcióval van dolgunk, mely megérdemi, hogy széles körök figyelmét magára hívja.

Tibád Antal közigazgatási bíró.

A hivatalos lap mai száma közli Tibád Antal országgyűlési képviselőnek közigazgatási bíróvá való kinevezését. Tibád Antal régi tagja a háznak és a közigazgatás terén kiváló szak tekintély. Rövid ideig — gróf Teleki Géza minisztersége alatt — államtitkár is volt a belügyminisztériumban. A állam állandóan kodifikálási munkákat bízott rá. Az egyházpolitikai harcok alatt ő is a disszidens püroszok közé tartozott és csak Széll Kálmán uralomra jutása alkalmával lépett vissza a szabadelvű pártba, csak azért, hogy nemsokára a közigazgatási bírói nyugalmasság székébe ülhesse. Tibád a *székelyudvarhelyi* kerületet képviselte, a mely most ilyformán megüresedik.

Magyarország és a béke.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Egy bécsi lap ma egy rendkívül érdekes hírt közöl. E hír szerint a magyar delegációban fel fogják vetni a *békeintervenczió* eszméjét *Anglia* és *Transzvál* között. E forrás szerint gróf *Apponyi* fog ez ügyben felszólalni, mint a ki a világbéke-mozgalomban oly kiváló és előkelő szerepet játszik.

Ez a hír — mint megbízható forrásból értesülünk — ebben a formában nem felel meg a valóságnak. A magyar delegáció minden egyes tagja teljesen tisztá-

ban van azzal, hogy sem a magyar kormányt, sem Ausztria-Magyarország közös kormányát az iniciatíve e terén nem illeti meg. Hisz Ausztria-Magyarországnak e háboruban sem közvetlen érdekei nincsenek kockán és így egy ilyen demarche-sal nem előzhet meg olyan hatalmakat, melyeknek e háborúnál fontos érdekeik vannak. Ám azért nincs kizárva — hogy a béke kérdése ha nem is ebben a formában — mégis szóba kerül a magyar delegációban. Ebben az esetben — a mint értesülünk — nem csak egyes delegátusok részéről, hanem hivatalos helyről, nyilatkozat fog tétetni, mely szerint *Ausztria-Magyarország a béke érdekében bármely hatalom részéről kiinduló akciót a legnagyobb készséggel támogatni fog.*

Felette örvendünk, ha a magyar delegáció bármi kisszerű formában mégis egyszer hozzá fog szólni egy nemzetközi kérdéshez. Fennállása óta egyebet sem tett, mint vaktában és olvasatlanul szavazta meg a milliókat az osztrákoknak és még annyit sem ért el, hogy a külföld Magyarország állami önállóságáról tudomást vett volna.

Talán ez az akció mégis felkelti az érdeklődést Magyarország iránt és belőle talán megértik, hogy a delegáció nem valami osztrák Central-parlament, hanem bármi satnya és korcs formában, az önálló Magyarország egyik alkotmányos kormányzati szerve.

Persze, hogy szebb és jobb volna, ha a magyar képviselőház, mint más nemzetek parlamentje, a saját hatáskörében szólhatna hozzá a béke és háboru kérdéseihez; de tényleg örvendünk kell annak is, ha a delegációban nemcsak szavaznak, hanem valami külügyi kérdésben szólnak is egyet.

75.000 frt a közvágóhidra.

A mint a nagyvárad közvágóhidat kiépítette mintegy 100.000 frt költséggel Nagyvárad városa, a legelső kísérletnél kitűnt, hogy a hűtő-

kamara, a mely jégveremmel van összekötésben, nem felel meg a célnak, abban a hus másnapra megzöldül és megnyálkásodik.

Későbbben még épületesebb dolgokat látunk a főkapitány egy jelentésében. — Ebben az áll, hogy a közvágóhidon a poczok össze-marják, pocsekolják a húst, a mi közegészségi szempontból veszélyes, miért is gyors intézkedést kér.

A mészárosoknak azért fizetni kellett a hűtőkamaráért a díjakat s másutt vetek ki jégvermeket, hogy megóvják a húst a romlásától.

Vége belátta a város is, hogy ezeken az állapotokon segíteni kell, de itt ismét, mint a legtöbb más dolognál, túllött a célon. — Olyan terveket készítettek, a mely 75.000 frt befektetést nyelne el. Azonkívül évi 4500 frt költséget igényelne, ami 100.000 frt tőkének felel meg.

Még ez esetben a jéggyárnak be kellene hozni a kiadását, pedig ez is sok évben nem folya be.

A városnak azonban ez időszertint nincs erre a célra pénze, mert a kölcsönből egy krajczár sem jut, legfeljebb csak úgy, ha más céltól elvonjuk. Pedig a kölcsön megszavazásánál erősen hangsúlyozták, hogy a felemlített szükségletek elodázhatlanok.

A vágóhid ügyében tegnap délutánra hivta össze a polgármester a jog- és gazdasági, továbbá a pénzügyi szakkbizottságot együttes ülésre, azonban a tárgyalást elhalasztották, mert a tisztviselőkn kívül alig egy-két bizottsági tag jelent meg.

Jelen voltak:

Dr. Bulyovszky József elnök, dr. Grósz Albert, dr. Baróthy Ákos, Hering Sándor, Komlóssy József, Huzella Gyula, Busch Dávid, Rimler Károly, Guttman József, Alexander Lajos, Dús László, Lovas Zsigmond.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester mint elnök előterjesztette, hogy a közvágóhid hűtőkamarájának átalakítása, illetve kibővítése tárgyalásban hivta össze az együttes szakkbizottságot. A főmérnök elkészítette a terveket. A kérdés közegészségügyi szempontból is fontos. A mostani hűtőkamarák helyett jégkészítő géppel kapcsolatos hűtő berendezést terveznek s a sertésvágóhidat is a közvágóhidon rendeznék be. A munkálatok 70.000 forintnál nagyobb

váltja fel a kedves zajt, mely csalitjait be-tölté? S ki hitte volna, hogy reménytelen teljes szívvilágom is majd éppen olyan néma lesz, mint e táj, hogy ép oly hamar fogja érezni a szenvedésnek kínját, mint az erdő az első dér fagyát? . . .

Te néhány nap mulva elutaztál, másfelé hitt a kötelesség szava. Elbucszunk egymástól. Kezem kezében nyugodott s az olyan volt, mint a tűz. Te szemembe néztél megint, de én lesütöttem azokat. Szívem dobogott, úgy szerettem volna mondani: Ne menj még, de szó nem jöhetett ki ajkamon. S valami azt sugta: ez a szerelem!

Te elmentél s én néztem utánad, míg el nem tűntél s úgy vettem észre, hogy könnyezem. Elgondolkodtam, hogy milyen furcsa is ez az élet.

Telvé van kurta örömmel s hosszú fájdalommal, megkezdett és megszakított ismerkedésekkel. Hibáztattam azt a végzettszerűséget, melynek következtében ez ismerkedések sohasem kötetnek oly órában, hogy tartósak lehetnének s mivelhogy mindig oly perczen találunk barátira, mikor a sors messzeveti tőlünk s szivre, melyet keresünk, akkor, midőn a szív dobogni megszűnt.

Elmentem az erdő csavargó útjára, hol egy-egy órát együtt sétálgatánk, hogy átéljem újra azt az örömet, melyet akkor éreztem. De egyedül mi más volt az a rövid idő, melyet ottan tölték! Szükséges az embernek az ember!

Az erdő visszhangozza ugyan panaszaimat, de nem érti; a szellő széjjel hordja ugyan szárnyain sóhajtásaimat, de nem érzi; az én lelkem rokonkebelt keres, szívem vele egyetértő szív után vágyakozik.

Keserőség tölté be egész lényemet s lehangolt levék. Némán bámultam a leáldozó napot s szinte hallám szívem lüktetését. Mintha azt sugta volna folyton valami: Ez a szerelem! S igaza volt, mert úgy éreztem, hogy szeretlek, hogy élni-halni tudnék érted . . .

Sok-sok idő mulva jöttél ismét, jöttél többször s sziveink összeforradának. Én tied, te enyém levél, úgy mondtad s magam is érezem. S nem volt messze már a nap, mikor összekapcsolt volna bennünket a pap imája és szent eskütételünk. De másképp történt, mint tervezők. Közbeléptek szülőid s rábeszéltek, hogy nem érdemlem meg szivedet. S te visszakértél képet, levelet, tán elraboitad volna még az emlékedet is, ha lehet. Nem mondtál egy bocsánatkérő, egy vigasztaló szót; egymagamra hagytál gyötrelmeimnek, nem törődve még azzal sem, hogy ezzel bemocskolódik jellemed. Nem vádoltak, de ha szerettél volna igazán, szembe kellett volna szállnod széles e világgal, hogy magadévá tégy, hisz férfi vagy! . . .

Már megint ábrándozom! Mit tegyek? Hasztalan küzdök ellene; ez a mindennapi kenyerem. Veled ébredek, képeddel alszom el s jól esik a tudat, hogy egyszer boldog voltam . . .

18 . . . aug. 1.

Azt mondják, hogy fogyok napról-napra; nem tudják elképzelni, mi a bajom. S azt gondolom magamban mindezekre: »Ki kínjainknak nem volt részese, nem ért, nem ért! Ki ismeri szívem buját, bölcs tanácsokkal halmoz el. Azt várja mind, hogy megtegyem mit óhajtanak. S én azt felelem rá, hogy nem lehet. Vagy mondják a háborgó tengerárnak, hogy ne zajogjon, parancsoljanak az orkánnak, hogy ne tomboljon: nem tetszik, mert úgy is haszontalan. S a családott szív nem örvény, mely folyton kavargó; nem szű, mely meg nem áll, míg csak földre nem dönti a fát, mely daczolt az egek viharával?

Beszélnék annyi mindent, de rájuk hallgatni nem tudok. Ábrándjaimból lealkudni semmit sem engedek s kik égő szívvvel közelednek felém, elgázolt szívvvel vonulnak vissza tőlem. Így legalább én magamat vádolni nem tudom. Vagy vessem más karok közé magam, nyugtot úgy nem lelek. Belopódnék legédesebb perczembe a fájdalom fullánkja s meggyötörné szívemet. Csak hadd maradjak én e bubánatos, gyenge törékeny nád, legalább így álmain lázában égve, hamvadva néha azzal vagyok, a kit a lelkem szeret!

Hogy is tudnám feledni? Hisz eszembe hozza rét, virág, mező! Róla mesél a tekervényes ösvény, regél az enyhe fuvalom! Hogy feledhetném el őt? . . .

Visznek, hurezolnak társaságba, hogy él-

összegbe kerülne, azonkívül az évi kiadás 4500 frtra rugna.

Rimler Károly főkapitány nem szól érdemlegesen a kérdéshez. A vegyes bizottságnak 40—50 tagja van, de valószínűleg a rosszul megválasztott idő miatt a tisztviselőknél kívül alig két bizottsági tag jelent meg. A tisztviselők különben is ismerték az ügyet. A kérdés nagyon fontos, a miért is szükséges, hogy azt a bizottság tagjai minél többen ismerjék. Indítványozza, hogy a tárgyalást ez alkalommal halasztás el, nem annyira sürgős a dolog, hogy pár heti halasztással sérelem esnék.

Dr. Grósz Albert hozzájárul a halasztási indítványhoz. Ő sem, a többi közegészségi faktorok sem ismerik az ügyet, a miért szükséges, hogy azok a tagok, a kik nem ismerik az ügyet és a közvágóhidon levő állapotokat, helyszíni szemle után ismerjék meg a kérdésben levő ügyet.

Busch Dávid azt vitatja, hogy a tisztviselők teljesen ismerik az egész ügyet. Két kérdést kell megoldani, az egyik az, hogy a mostani hűtők fentartandók-e, vagy a tudomány újabb vívmányai szerint át kell alakítani akként, hogy olyan hideget állítsanak elő, amelyben hetekig eltartható a hús. Most 1—2 nap alatt már megromlik a levágott állatok husa. Ha nem mindennap kell a mérsárosoknak a szükséghez képest vágni, nem lesz kicsi a vágóhid. — A kérdés másik része nem sürgős.

Komlóssy József szintén a halasztás mellett van, mert még költségvetés nincs s nem gondoskodtak annak a kimutatásáról, hogy miből fedezik a költségeket. A bőszerítőkati kapcsolatba kell hozni az egész tervvel.

Busch Dávid először azt óhajtja tudni, hogy mit akar a bizottság; a fedezetről azután kell gondoskodni.

Czeplédy Jeremiás hozzájárul az elhalasztáshoz. Majd reflektál Busch Dávid szavaira. A vágóhid elég nagy, csak az a hiba, hogy naponta 2 órai idő van adva a vágásra, amikor összetömrülnek az iparosok. Mint másutt, itt is hozzák be, hogy reggel 6 órától este 6 óráig lehessen vágni, akkor nem lesz kicsi a vágóhid. Vitatja, hogy a sertésvágóhid felállítására nincs szükség, az csak az iparosok kárára volna. A bőszerítőttelepet nem szabad a vágóhidra, vagy e mellé helyezni.

A bizottság ezután a tanácskozást egyhangulag elhalasztotta.

A nagycsütörtöki városi közgyűlés.

— Tárgysorozat. —

Holnap, Nagycsütörtökön délután megtartja Nagyváradi város törvényhatósága közgyűlést.

Alább közöljük a tárgysorozatot. Már előzőleg irtunk a közgyűlésnek ezen napon való megtartása ellen; a tárgysorozat meggyőződésünket mindenkit arról, hogy ilyen súlyú tárgysorozat miatt kár volt a közgyűlést erőszakolni.

A választások ami vonzerőt gyakorolnak a törvényhatósági bizottsági tagokra. A 16 tárgy közül a legtöbb közönséges szerződés, a melyekre nézve teljesen mindegy lett volna, ha egy héttel később mondja is ki rá a közgyűlés a szokásos, stereotyp határozatot.

Mint értesülünk különben egy törvényhatósági tag mindjárt a polgármesteri jelentés kapcsán indítványt fog tenni a közgyűlés elnapolására.

A tárgysorozat a következő:

Nagyváradi város törvényhatósági bizottságának 1900. évi április hó 12-ik s esetleg következő napjain tartandó rendes havi közgyűlésében a következő ügyek fognak tárgyalatni.

1. Polgármester havi jelentése.
2. A Szőke András alkaptány megválasztása folytán üresedésbe jött I. osztályú s esetleges üresedésbe jöhető II. osztályú fogalmazói állásnak választás útján leendő betöltése.
3. Kalmár József elhalálása folytán üresedésbe jött II. osztályú fogalmazói állásnak választás útján leendő betöltése.
4. Üresedésbe jött II. oszt. rendőrbiztosi állásnak választás útján leendő betöltése.
5. A közigazgatási bizottság féléves jelentése.
6. A tanács javaslata a nagyváradi gőzmozdonyu közúti vaspálya részvénytársasággal meglevő gőzüzemü vonalainak villamos üzemre leendő átalakítása iránt kötendő pótszerződés tárgyában.
7. U. annak előterjesztése a városligethez vezető út megnyitása érdekében Rácz Mihály, özvegy Nurizsán Péterné, továbbá Brunner Jakab és neje nagyváradi lakosokkal megkötött kisajátítási egyezségről.
8. U. annak előterjesztése, Dobi István és neje, Sinka László és neje, Piko János és neje nagyváradi lakosoktól állami jelleggel szervezendő óvodák elhelyezésére megvett ingatlanokra megkötött szerződés jóváhagyása iránt.

9. U. annak előterjesztése Filimon Gyula és Filimon János szt.-jobb lakosoktól hasonló célból megvett ingatlanra kötött szerződés jóváhagyása iránt.

10. U. az a m. kir. honvéddadapród iskola telepítésére áthocsájtott területre kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

11. U. az a városligethez vezető uthoz szükséges Rothbart-féle pusztetelek megvételeére kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

12. Ugyanannak jelentése az úrszéktakarítási vállalat szerződésének meghosszabbítása iránt tett intézkedéséről.

13. U. annak javaslata hegyközségi hegybirtokosok 1900. évi költségeinek jóváhagyása iránt.

14. U. annak javaslata a villamos közúti vasútnak f. évi április 20-ikára kitűzött pótbéjárásról leendő képviseltetés tárgyában.

15. U. annak javaslata özv. Kalmár Józsefné halotti negyed kiutaltványozása iránti kérvénye tárgyában.

16. Polgármester előterjesztése az esküdtek lajstromát összeíró bizottságba két kiküldött megválasztása iránt.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsén van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a városház tanácstermében kitéve lesznek és bárki által megtekinthetők.

Komlóssy József,
tb. főjegyző.

Színházunk.

Istenkém! Otven év olyan hosszú idő nekünk, hogy a kezdetén még gyagyogni sem tud az ember, a végén pedig már a podagrát kurálja a Püspök-fürdőben és mégis milyen kevés az egy nagy eszme megérleléséhez.

Itt van a színházunk. Igazán meg sem látszik rajta, hogy ötven évig hordozták szívük alatt Nagyváradi város atyái, sőt szinte kora szülöttnek tetszik.

A hosszú évek alatt semmit sem gyűjtöttek, semmit sem készítettek elő fogadására s most mikor megszületett, több a családi gond miatta, mint a családi öröm.

Nagy vita volt nem régen a miatt, hogy mivel világítsuk, mivel rendezzük körülötte a tereket és utcákat, hogyan fűtsük, hogyan díszítsük, mert hát nagyszerűnek kell lennie a mi színházunknak

jem világomat; de nem veszik észre, hogy színészkedem, hogy beszélek, mint szívem nem érez. Azt hiszik, hogy felvidulok, látván más mily jóízűt kaczag, mulat, hogy más mi boldog. Balgák, nem látják, hogy szívem akkor majd meg hasad! Hisz én is lehettem volna boldog, mint senki más talán, ha nincsennek az emberek, kik minden tiszta örömlenket keserűvé tudják tenni, el tudják rontani.

Hej, csak várjatok, várjatok! Előbb borul reám a szemfedél, mint engem boldognak lássatok! Nem halljátok kacagásomban a keserv ijesztő hangjait, nem olvassátok le arczomról a buskomorság megdöbbentő bélyegét? . . . Csak hurezoljatok a nagyvilágba, kinpad az nekem, melyen elvérezendek . . .

Mi jó, hogy a szívbe nem tekinthet senki sem s hogy nem tilthatja senki a képzelet s emlékezet csapongásait!

Te talán vigadsz most, mikor én kétségbeesés örvénye szélén állok? Csak éld világodat, hiszen csak egy szívet zúztál szét, egy szívet, egy semmiséget, miről tudomást ugysem veszel széles e világ! . . .

18. aug. 2.

Mit éljek én itt e nagyvilágban, mely számomra csak szürő tövist terem? Hol minden, de minden csak azt juttatja eszembe, a kit a lelkem szeret; hol lássak bár boldogságot avagy boldogtalanságot, egyre megy, szívem föl nem vidul, csak a komorság ijesztő réme kísért!

Mit éljek én az emberek között, hisz bol-

dogságotat visszaadni ugysem képesek . . . Mikor körül fog egy-egy léha csapat, hogy beszélnek, hogy zajognak, mintha csak versenyre keltek volna, hogy ki tud nagyobbat mondani! Sőt azt hiszik, hogy mulatok! Csak menjetek más vidorabb természet köré s hagyjatok engem egyes-egyedül, hadd barangoljak én busan, szótlannul, ábrándba merülve, mint a remete, a lombsátrak alatt; hadd halljam a fülemüle panaszos dalát, szívem hurját pengeti; hadd halljam a vadgalambnak bugó szavát, az is eped mint én. Csak hagyjatok így egyes-egyedül! . . . De hasztalan; még élcelődnek, mert azt akarják, hogy nevessek. Kegyetlenek! Nem látjátok, hogy nekem minden mosoly egy törzsúrás, minden szó metsző fájdalom?!

Mit éljek én itt e tájon, hol minden csak régi boldogságot juttatja eszembe, hol minden ábrándba ringat, hogy újra epedve százszorosan érezem a boldogtalanság fájó érzetét. Magányba vágyom, szent magányba, üres czellába, hol más vigaszom ne legyen, csak egy halálfió, kicsinybe feszület; hol vezekelhessenek bűnömért, hogy itt vártam e földi vándorúton boldogságot!

Istenem, óh adj erőt, hogy a zárda ijesztő zord magánya el ne rettentessen kitűzött szándékomtól! . . . Isten veled, hű világ, csak haladj utadon, nem vágyom már élvezet után! Hiuság, balga önámítás mind, mind, mit adni tudsz; csak én az igaz, csak egy a jó: szeretni Istent s egyedül neki szolgálni.

18. márcz 15.

Azt hiszem, hogy a zárda szent magánya, az örökös elfoglaltság, a világ hiuságainak hiánya megnyugtatta szívemet. Kába remény! Feledje el a zord hajós a menykőhasított háborgó tengert, a habos hullámok zajló moráját, a vihar tomboló szavát! Mehet a biztos talaju éden néma ligetébe, ne halljon mást, csak a madarak dalát; ne lásson mást, csak földet s zöldellő virányt; hiába, szíve-lelke ott száguld a tenger hullámtornyain, mint nyugtalan, gyorsröptű, hóféhér sirály. S ha ébren nem jut eszébe, föltűnik álmában s róla, vele álmodik . . . Ki egyszer szeretett, feledni szerelme tárgyát képtelen!

Féléve már, hogy itt vagyok ez óhajtott magány szentelt ívei alatt. De csak a testem éli által azt, mit a szent törvények parancsa mond, a lelkem nincs itt, az ott kóborol valahol naphosszat az árnyas liget kanyargós útjain, hol »őt« először láttam, hol először éreztem, mi a szerelem. Ha imára hi a csengettyű szava, némán helyemre ballagok s végezem, akár a többi a törvény előírta szent imát. Ha a szívem nem beszél, az hallgatag; lelkem előtt ott áll az ő képe, int felém, mosolyog s mintha kérdené: szeretsz? . . . Az imának oly hamar vége van, alig veszem észre. Ha egy magam imádkozom a szentmise alatt, lelkem Jézusomnak szent szívével társalog. Ugy kérem, ugy könyörgök, hogy adja tudtomra szent akaratait: övé maradjak-e, vagy visszatérjek a

és eme nagy várakozások mellett azzal a hírrel zudított nyakon egyik helyi ujság, hogy színházunk oly szűk, hogy a kályha lyukában el sem fér egy kéményseprő.

Utólag kiderült, hogy csak hiób hir volt, mert kisült, hogy ebéd előtt igenis belefér. Elvégre a kéményseprőség nem arra való, hogy hívságosan terjeszkedjék a mester, szűk körű pályáján.

Benn is megnéztem az új muzsacsarnokot. A páholy folyosóra léptem be egyik álványról, amint a páholy ajtókat megláttam esendes mosolygás ült ki az arezomra.

No debreczeniek, ti ugyan le vagytok főzve. Meghívót kaphattok a megnyitási ünnepélyre, de bármennyien lesznek is a meghívottak, tapasztalni fogják, hogy könnyebb a tevének bejutni a tű fókán, mint egy jól táplált czivisnek a mi páholy ajtóinkon.

A színügyi bizottság különben gondoskodni fog arról, hogy kövér emberek féljegyet kapjanak, mert egészen úgy sem tudnak bejutni páholyukba.

Megnéztem az öltözőket is. Igen csinos, filigrán dolgok. Azt hiszem, hogy némelyikben, a tükrön és puderes skatulyán kívül, még egy színész is el fog férni, de az bizonyos, hogy udvarló — nem.

A színpadon most dolgoznak javában. Egy pár sülyesztő, a nagy vas függöny már készen van. A gépezeteken most dolgoznak. Igen jó besztásra vall, hogy a ballet és karszemélyzet az emeleten lesz elhelyezve, honnan egyenesen a színpadra lejuthatnak. Így lehetetlenné van téve, hogy eltévelyedjenek a kicsikék, mi különben a tapasztalatlanokon könnyen megeshetnék.

A gipsz munkák, az előesarnokban és a boltzaton igen szépek s teljessé teszik azt az illuziót, hogy a mi színházunk czukorból van. Olyan kedves s olyan kicsi.

Nem akarok említés nélkül hagyni még egy körülményt. Sokan azt mondják, hogy sem az új bazár, sem a színház nincs parallel vonalban az

utczának, mert mindegyiknek tulsó oldala kissé ferdén áll a párhuzamosra s a Bémer-tér felé gravitál. Én ezt nem tartom hibának. Egy pillanat a térképre és mindenki láthatja, hogy a színház vonala teljesen párhuzamos a Rhédey-kerület a Rózsa-utczával összekötő vonallal. Elvégre ne az Apáczautczát tessék nézni, hanem kissé tovább látni az orrunknál.

Irhatnék még a színház tetejéről is, de ez külön tanulmányt kíván, hisz egész kis muzeum van rajta a kézmű ipar minden ágából.

Mondhatom, hogy ha kicsiny is a színházunk, de pótolja a jegyek díjszabása, melynek folytán én erősen hiszem, hogy soha sem fog szűknek bizonyulni. *Miczi.*

UJDONSAGOK.

A király berlini látogatása.

Bécs, ápr. 10. A lapok ma is méltatják a király tervbe vett berlini látogatásának jelentőségét.

A Fremdenblatt kiemeli, hogy a két szövetséges állam között való benső személyes érintkezés rendkívüli összekötő kapocs, a mely által a két szövetséges birodalom egymásmellettsége eleven, szerves egyetértéssé válik, a mely mind a két birodalomban fokozza a biztosság érzését. A Fremdenblatt az hiszi, hogy ha ez a látogatás alkalmat is ad politikai ügyek tárgyalására, mégis helytelen okoskodás volna bizonyos határozott kérdésekben keresni ennek az utazásnak az okait.

A Neue Freie Presse azt mondja, hogy Ausztria-Magyarország és Németország között nincsenek olyan még el nem intézett ügyek, a melyeket Berlinben el kellene intézni, de hogy a hármasszövetségben egyesült közép-európai hatalom majesztatikus rendületlenséggel áll fön, újra be fogják bizonyítani messze látható jellel. A nevezett lap azután rámutat arra, hogy a berlini találkozás véletlenül egybeesik a Balkán-félsziget lappangó forrongásával és

azt mondja, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország viszonya fölette áll minden balkán-félszigeti kísérletnek, a mely arra irányul, hogy a két birodalom között vetelkedést támaszszon.

A Neues Wiener Tagblatt szerint a Felsőnémet trónörökös nagykorosításán való jelenléte jelképes aktusnak tekinthető. A két császári dinasztia barátsága most már átörökölődik a harmadik nemzedékre és remélhetőleg tovább is át fog öröklődni.

A Deutsches Volksblatt a berlini látogatásban nemcsak konvenczióális aktust lát, hanem politikai eseményt, a melynek jelentősége talán több a két birodalom között való szövetség rendületlen fönállásának dokumentálásánál.

London, ápril 10. Ferencz József király berlini utazásának bejelentése alkalmából a Morningpost kiemeli azokat a rendkívüli szolgálásokat, a melyeket a Felsőnémet birodalmának tett és azt mondja, hogy a berlini látogatásnak rendkívül nagy értéke lesz úgy Németországra, mint Ausztria-Magyarországra nézve. A két uralkodó szövetsége — mondja a nevezett lap — kezeskedik róla, hogy egy hatalmasság sem fog a többi felé kerekedni Európában.

Berlin, ápr. 10. Királyunk jövetelét a napisajtó igen nagy örömmel tárgyalja és többé-kevésbé politikai jellegűnek tartják e látogatást. A közhangulat is kitünő e látogatás iránt.

A királyváró Berlin.

Berlin, ápril 10. Vilmos császár táviratban értesítette Berlin főpolgármesterét királyunk látogatásáról és felszólította, hogy ez alkalomra »a hü szövetségstárs« tiszteletére a várost ékesítse föl.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Április 18. Esküdtészéki tárgyalás.

Április 20. Esküdtészéki tárgyalás.

Április 22. A Biharmegyei Népművelési Egyesület gyűlése.

világba várni halálotmat? S mintha mindig az utóbbi mondaná! . . . Hát visszamenjek oda, hol annyit szenvedék? . . .

Nem szabad reája gondolnom, hogy ne zavarjam lelkem nyugalmát. Oh, ha tudná az, ki megtiltotta, hogy parancsa mily nehéz! Ha nappal győzöm, éjjel álmaimban elesem. Nem tehetek róla, a képzeleteknek álmaimban nem parancsolhatok. S ha reggel ébredéskor eszembe jut, elűzni azt az eszményi szép képet, melyet a képzelet s emlékezetnek mesterkeze szőtt, óh, mily nehéz! Vagy takarja be az utazó szemét az igéző szépségű, képzelet játékát felülmúló táj láttára, takarja be! Ne csacsogjon a piczinyke kisdéd, ne hallassa az öröm önkénytelen megnyilatkozását, ha anyja képe tárul szemei elé! S ezt tegyem meg én, egy gyenge nő, kit megsújtolt az élet vihara? Hát visszamenjek oda, hol annyit szenvedék? . . .

Ha dolgozom, ha fáradok azon, mit előír a ház szabálya, sokszor csak lehanyatlak a kar s szemem a földre szegzem mozdulatlanul — gondolom, hogy »néki« himzem most a ruhát, érte dolgozom s látom, mintha mosolya jutalmazna fáradozásoméért, mintha érezném keze simogatását fűrtjeimen s ajkam azt susogja: Édesem! S aztán hirtelen megremegek, ha léptek zaja fölébreszt merengésemből, dolgozom megint tovább, de öljaklatott szívem sajog, látva a keserves csalódást. — S akkor eszembe jut újra a gondolat: Hát visszamenjek oda, hol annyit szenvedék?

18 . . . szept. 10.

Ma két éve, hogy magamra hagyfál. Nézd mi lett belőlem! Ennek te vagy az oka! . . .

Ah! de nem vádolkok. Miért rombolnám le az oltárt, melyre szívemben állítottalak, miért szennyezném be emlékeidet, mely egyetlen vigasztalásom? Csak maradj meg annak, ki voltál, midőn azt mondtad, hogy örökre enyém vagy. Mért vádólnálak? hisz nincsen hozzám jogom, te lérfi vagy azt teheted, a mit akarsz, én csak egy nő, törékeny, gyenge báb vagyok, kinek csak meghajolni szabad. Hiszen nem is olyan nagy a te vétked, csak egy szívet zúztál szét, egy szívet, egy semmiséget, miről úgy sem vesz tudomást, széles e világ! Ki vádolna ezért?

Ki, ki e szent magányból, szentségtörő lábaim ne tapossák e szent helyet; zajongó szívem ne háborgassa e szent lelkek magányát; kalandozó elmém ne rontsa azt a tiszta összhangot, mely e falak közt uralg.

Ki, ki a világ húságai közé, itt nem vezeklek bűnömért! Itt nem bánt senki, nem szomorítja semmi lelkemet; hadd menjek az emberek közé, hadd tapossanak szívemen; legyen beszédük szuró, mint a tű, hatása olyan, mint a mérégé. Előbb jön értem legalább a halál!

Ki, ki a régi tájra vissza, hol éltem oly rövid szakát a véle töltém boldogan. Hadd legyen még egyszer boldog, aztán jöhetsz borzalmas halál, készen várlak, nem ellenkezem . . .

Isten veled, te szent magány, Isten áldjon, ti jó lelkek, majd fön — fön a magas égben az Urnak zsámolyánál találkozunk! Isten velétek! . . .

* **A tábori püspök itthon.** Dr. *Belopotocky* Kálmán tábori püspök, nagyváradi kanonok a tegnap esti gyorsvonattal Bécsből hazaérkezett Nagyváradra. Az érkezőt a vasútállomáson *Radnay* Farkas, *Fetser* Antal kanonok, dr. *Szemethy* Géza püspöki titkár és *Andrássy* Péter katonalelkész fogadták. Mint értesülünk, a nagycsütörtöki lábmosás szertartását a tábori püspök fogja végezni.

* **Jeremiás siralmi.** A tulajdonképeni nagyheti gyászszertartások ma kezdődnek a kath. templomokban. Délután 3 órakor lesz az u. n. zörgő vecsernye, a mely alatt Jeremiás siralmait éneklik.

* **A római zarándoklat.** Tegnap telt le a nemzeti zarándoklatra az első jelentkezési határidő, melyet a rendező bizottság kitűzött. — Még nem érkeztek be az egész országból a bizottsághoz a jelentkezések, de már is konstataálni lehet, hogy fényes sikere biztosítva van, impozáns lesz a zarándoklat, méltó a ritka szép alkalomhoz, méltó Szent István országához. A zarándoklatban, mely különben több fényes ünneppel lesz összekötve, a társadalom minden rétege képviselve lesz. Eddigi megállapodások szerint a hercegprimáson kívül a következő püspökök vesznek részt a zarándoklatban: Császká György kalocsai érsek, Bende nyitrai, Hornig veszprémi, Dessewffy csanád,

Steiner-fejérvári, Majláth erdélyi püspök, Fehér Ipoly pannonhalmi főpát stb. Az előkelő világ részéről Széchenyi Miklós gróf, Pallavicini Edéné örgrófné, szül. Majláth Etelka grófnő, Pallavicini Edina és Stefánia grófnők, Hohenlohe Sára hercegnő, Széchenyi-Hoyos Marietta, Zichy Nándor gróf, Zichy Livia grófnő és leányuk, Pongrácz Frigyesné két grófnő rokonnával, Batthány Antónia grófnő, Pongrácz Adolf gróf, Cziráky Jánosné grófnő leányával, Csajthay Ferenczné, Latinovits Pál, Blaskovich Ferencz, Major Ferencz dr. orsz. képviselők, Várady Árpád osztálytanácsos, Tóthfalussy Béla plébános, Öttl Antal gyáros és neje, Rédl Béla báró. Az összes káptalanok hivatalosan képviseltetik magukat a zárándoklatban. A bizottság most állítja össze a teljes névsort. — A bizottság néhány nappal még meghosszabította a jelentkezési határidőt: huszáig még elfogadnak jelentkezéseket akár a központi bizottságnál, akár az egyes plébániákon. A hercegreprimás, a zárándoklat illustris vezére, levélben kérte fel XIII. Leó pápa 5 Szentségét, hogy a magyar nemzeti zárándoklatot április 26—30-á közt kegyeskedjék fogadni, hogy azok is részesülhessenek e szerencsében, a kik csak öt napig maradnak az örök városba. Résztvételi árak: az út oda és vissza és öt napi tartózkodás Rómában I. oszt. 130 frt. II. oszt. 96 frt. III. oszt. 60 frt. Visszafelé a jegy 45 napig érvényes s némi ráfizetéssel össze lehet kötni nápolyi, loretti, milánói, assisi stb. utazással.

* **Rendkívüli egyetemi tanári ezim adományozása.** Ő Felsége dr. *Hirschler* Agoston budapesti egyetemi magántanárnak az egyetemi rendkívüli tanári czimet adományozta.

* **A gőzmozdonyu vasut vonalainak átalakítása.** A nagyváradi gőzmozdonyu közúti vasut vonalainak villamos üzemre leendő átalakítása tárgyában a pótszerződést nem hagyta jóvá a város közgyűlése, hanem biztosítékot kért arra nézve, hogy az 1932-től 1960-ig terjedő idő alatt részesedés czimén megkapja-e a város azt az összeget, amit az előbbi megállapodások szerint 5000 frt bér utján a vonalak egy részének használatáért kapna a város. A kiküldött albizottság azonban mérlegelte a dolgot s úgy találta, hogy a vonalak átalakítása a városra is előnyös lesz, mivel 60 év múlva ingyen jutnak azok a város tulajdonába. A városi tanács a holnapi közgyűlés elé terjeszti a pótszerződést, azon javaslattal, hogy fogadja azt el a közgyűlés, azon kikötéssel, miszerint mutassa ki a villamos társaság, hogy a vonalak átalakítása 100.000 frt befektetést kíván.

* **Kinevezés.** A kereskedelemügyi miniszter a nagyváradi kir. posta-távirda igazgatóság egyik kiváló hivatalnokát: *Demjén* Sándor posta-távirda fogalmazót a IX. fizetési osztály 3. fokozatába posta-távirda főtisztvé nevezte ki.

* **A kilencszáz éves jubileum.** A keresztény Magyarország kilencszáz éves jubileuma megünneplése tárgyában értekezlet volt Esztergomban *Boltizár* József püspök, érseki helynök elnöklése mellett. Az értekezleten részt vettek: *Rajner* Lajos preláus, dr. *Csernoch* János, dr. *Rozsival* István, dr. *Waller* Gyula, *Wenczell* Antal és *Maszlághy* Ferencz kanonokok, *Andrássy* János alispán, *Frey* Ferencz, dr. *Hulényi* Győző és *Komlóssy* Ferencz orsz. képviselők, B. *Szabó* Mihály főjegyző, *Vimmer* Imre polgármester, dr. *Perényi* Kálmán főszolgabíró és Esztergom város társadalmának számos előkelő tagja. Az értekezletet *Boltizár* József püspök nyitotta meg rövid beszéddel. Ezután *Maszlághy* Ferencz adta elő az ünneplés tervét, ismertette a püspöki karnak azon megállapodását, hogy a jubileum országos ünnepségjelleg-

vel fog birni és két helyen lesz ünnepség aug. hó 15-én: Esztergomban, Szent István szülőhelyén és Székesfehérvárott, a későbbi koronázó város falai között. A magyar szt. korona jubileuma külön dátumra, Szt. István napjára tervezetett s Budapesten fog lefolyni. Jelezte, hogy az esztergomi ünnepségen a király, a pápai nunczius, a nagyhatalmak képviselői, a miniszterek, a főrendi és képviselőház és a püspöki kar egy része fog megjelenni. Aggályát nyilvánította a fölött, hogy az ünnepély idejével egybeeső katonai hadgyakorlatok alighanem meg fogják akadályozni az eljövételben a katonaságot. Ezután tudomásra hozta, hogy a Boltizár püspök elnökele alatt összeült tervező bizottság az ünnepség egyházi és világi jellegének kidomborítására nézve külön egyházi és polgári bizottságot óhajtott alakítani és pedig végrehajtó, ünneprendező és fogadóbizottságokat. A már megállapított terv előterjesztésén, az értekezlet rögtön meg is választotta a végrehajtó, a rendező, az elszállásoló és fogadó bizottságokat és a központi irodát. Ezzel az értekezlet véget ért.

* **Bankett Mezey Mihály tiszteletére.** Aból az alkalomból, hogy *Mezey* Mihály a f. évben töltötte be kir. közjegyzőségének 25-ik évét, tegnap este nagy társaság gyűlt egybe tiszteletére a Bazar éttermébe, a hol az ünnepelt megérkezésekor viharos éljenzéssel fogadták. Az első felköszöntőt *Hegedüs* Géza v. pénztárnok mondta s *Mezey* Mihály kir. közjegyzőt éltette mint a közélet fáradhatlan bajnokát, tiszteket mondtak még *Kunz* Gusztáv, dr. *Radó* Ignác *Mezey* Mihályra, *Halász* Lajos pedig az ünnepelt *édesanyját* éltette. A társaság a legjobb hangulatban egész a késő éjjeli órákig maradt együtt.

* **Uj vegykísérleti állomás.** A földművelésügyi miniszter Fiumében m. kir. állami vegykísérleti állomást létesített, mely állomás működését már meg is kezdte.

* **A Medárd napi vásár.** Budapest fő és székváros tanácsa értesítette a törvényhatóságokat, hogy az idén a Medárd napi fővárosi országos vásár a közbe eső pünkösdi ünnep miatt május hó 20-tól június 2-ig fog megtartatni.

* **A szerelmes szabósegéd tragoediája.** *Tenkei* levelezőnk írja, hogy ott *Vintyin* Gábor szabósegéd imádotja, egy tenkei szép leány ablaka alatt agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka természetesen a reménytelen szerelem.

* **Vesztett kutyák garázdálkodása.** *Alpár* községben egy megvesztett kávébarna vizsla a tulajdonos és a szomszédja két gyermekét megmarta. A megmárt gyermekeket felszállították a Hőgyes-féle intézetbe.

* **Megmagyarosított nevű anyakönyvi kerület.** A miniszterelnök egyik legújabb rendelkezésével a Bács-Bodrog vármegyében levő *bogojevai* anyakönyvi kerületet *Gombos*-ra magyarosította.

* **Elhunyt ifju.** *Balogh* László országgyűlési képviselőt és családját mélyen megrendítő gyász érte. A család szép reményekre jogosító tagja, a 19 éves *Balogh* Kálmán elhunyt. A derék ifju a debreczeni gazdasági akadémiai növendéke volt s szorgalma, magaviselete miatt szüleinek szemefénye volt. Váratlan halála tegnapelőtt következett be rövid szenvedés után. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Balogh László országgyűlési képviselő úgy a maga, mint neje *Balogh* Etelka és gyermekei *Ilona*, *Irma*, férje *Balogh* Mihály, *Jolán*, *Laczi*, *Vilma* és *Jenőke*, valamint a nagyszámu rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja forrón szeretett fiának, a legjobb gyermek, testvér, sógor és rokonnak *Balogh* Kálmán debreczeni gazdasági akadémiai növendéknek, élete 19-ik évében rövid szenvedés után, f. hó 9-én este 9 órakor történt gyászos elhunytát. A korán elhunyt ifju hült tetemei f. hó 11-én,

délután 2 órakor fognak az ev. ref. templomban tartandó gyászszertartás után az örök nyugalomnak átadatni. Nagy-Szalonta, 1900. évi április hó 9-én. Aldás és béke lengjen porai felett!

* **Nyelvöltögető bakter.** Egy roppant mulatságos esetről beszélnek most Hódmező-Vásárhelyen és a környéken, melynek egy szegény vasuti bakter majdnem áldozatul esett. A dolog úgy történt, hogy Kovács Péter vasuti ör, a Hódmező-Vásárhely-orosházi vonalon, influenzába megbetegedett. Beizent hát Hódmező-Vásárhelyre az orvosnak, hogy jöjjön ki hozzá, nézze meg, mert nagyon rossz bőrbe van. Az orvos, a ki nem igen sokat törődött a vasuti bakterrel az izente vissza, hogy ő kajtányon (tresszinán) nem megy, hanem vagy a déli, vagy pedig a délutáni vonattal arra fog menni, de mert a vonat az örháznál nem áll meg, Kovács a beteg álljon ki a vonathoz és nyujtsa ki a nyelvét, majd ő a doktor azt megnézi s aztán majd meg írja a rendelvényt és estére már be is küldhet az orvosáért. Kovács, a ki rendez van szokva, pontosan kiállott a déli vonathoz, eltátva a száját és kinyujtotta a nyelvét. A vonatvezető, fűtő, a fő- és alkalauzok szidták Kovácsot, hogy talán őket akarja kicsufolni. A lárma a közönség is kidugta a fejét, kik között egy főfelügyelő is utazott, a ki nagy megbotránkozással nézte a vasuti ör magaviseletét, a ki daczára a sok szidalmaknak és kaczagásnak, mely az utazóközönség részéről érte, rendületlen nyugalommal és mozdatlanul tartotta kiölte a nyelvét. A doktor azonban a déli vonattal nem jött, s így a mi emberünknek a délutáni vonattal ismételt a déli jelenetet. A déli vonattal utazó főfelügyelő a legközelebbi állomásról táviratozott a szegedi üzletvezetőségnek, hogy a *** számú vasuti ör megőrült, a legközelebbi vonattal jöjjön ki egy tisztviselő a ki jegyzőkönyvet vesz fel az esetről s az ör helyettesítéséről intézkedjen. A kiküldött tisztviselő a délutáni vonattal utazott keresztül azon a vonalon, hol a Kovács ismét rendületlen nyugalommal szájátva és kiöltött nyelvvel várta az orvost. A kiküldött tisztviselő, a ki az orvosi rendeletről mit sem tudott, az ör ebbeli magaviseletét örülési szimpptomának vette s a legközelebbi állomáson felvetette a jegyzőkönyvet, azt a személyzettel alá íratta és táviratilag intézkedett Kovács felváltása iránt. A Kovács felváltására rendelt ör még azon éjjel megérkezett de nem egyedül, hanem két markos vasuti szolga és a hódmező-vásárhelyi vasuti orvos társaságában, kiket az üzletvezetőség azért rendelt ki, hogy Kovácsot szállítsák egyelőre Szegedre. Képzhetők mily nagy volt a szegény Kovács meglepetése, mikor az orvos a kísérettel megjelent nála. Kézzelel-lábbal szabadkozott az elszállítás ellen, s csak nagynehezen sikerült kimagyarázni, hogy ő az a Kovács, a ki az orvos urat kérte, s a kit az orvos a vonathoz rendelt, s az orvosi rendeletről öltötte ki a nyelvét a vonattal. Az orvos belátta, hogy az egész kellemetlen esetnek ő az okozója, ágyba fektette Kovácsot s még azon éjjel orvoságot küldött ki neki. Az üzletvezetőségnek pedig be kellett jelenteni, hogy Kovács nem örült. Ugy beszélük, hogy ezen mulatságos esetnek az orvos fogja megadni az árát.

* **Agyonverték egy pár boeskorért.** Szomorú kimenetellel végződött *Mutnyik* Antal erdőbényei lakosra a gesztelyi vásár. *Mutnyik* marhákat hajtott fel Gesztelyre, hogy azokat az e hó 8-án megtartott országos vásáron eladja. Hamarosan tul is adott a felhajtott jószág s miután apró-cseprő bevásárlást végzett, a jószágokért kapott 580 forintot feladta az ottani posta-hivatalnál s úgy küldte azt haza Erdőbényére. *Mutnyik*ot már a vásár alkalmával figyelemmel kísérte két hajcsár kinézésű embert kik később beszédbe is ereszkedtek vele. Annnyit tudtak, hogy *Mutnyik* pénzt kapott a vásáron, de azt nem tudták, hogy a pénzt feladták a postán. Mikor *Mutnyik* estefelé indulni akart a vásárról a két idegen is hozzá csatlakozott és együtt haladtak míg be nem esteledett. Ekkor a két idegen, — miután előbb szét néztek — megragadták *Mutnyik*ot, a földre leteperették s a késsel úgy össze szurkálták, hogy holtan maradt a földön. Aztán átkutatták *Mutnyik* ruháit, de biz ott nem találtak egy krajczárt

sem, ennél fogva csak azt az egy pár új bocs-kort vették el Mutnyiktól, melyet az a vásáron vett. A csendőrségnek sikerült másnap kézre keríteni a gyilkosokat Korál Mihály és Konecsik András ismert rovott multu egyének személyében. Megtalálták náluk az elrabolt bocs-kort is. A meggyilkolt Mutnyik özvegyet és több apró gyermeket hagyott maga után.

Szent Antal kenyere Endrődön.

B.-Endrőd, ápril 10.

Az anyaszentegyház egyik főjelentősége az irgalmasság cselekedetében nyilatkozó a valódi felebaráti szeretetből származó önzetlen jótékonyosság nemcsak az illető egyházközség tagjainak hitéleti érzületéről fényes bizonyítékkal szolgál; de látván a jó cselekedetet önkénytelenül is megmozdul valami anyagias körünkben a legfáradtabb ember szívében is, és gondolkodóba ejti a világít: tehát csakugyan vannak még tiszta, nemes örömek, a melyekhez az önzésnek semmi köze, — oly tiszta örömek, melyeket a nemesszívű adakozó, szegény, éhez embertársának nyújtott kenyérfalatnál érez; midőn a nyomorultban csak szükségét szenvedő testvérét látja. Van tehát részvét, van jótékonyosság, mely hín tapsokra nem szorul!

Az endrődi egyháznak nem rég távozott lelkésze, jelenleg a váradi káptalannak egyik díszes s kitünősége, Nagyságos Grócz Béla prépost-kanonok kezdeményezése folytán Endrődön mint egy két éve Szent Antal tiszteletére egylet alakult. Ezen egylet egyre terjed, és napról-napra virágzik, — a keresztény karitás terén bámulatos tevékenységet fejt ki, midőn jótékonyága áldásaiban a község igen sok, felette szegény sorsu lakosait részesíti. — A nemes eszme mindenütt meleg pártolókra talált, — versenyre kel a dúsgazdag adománya s a szegény özvegy fillére — egyre terjed az igazi felebaráti szeretet kifogyhatlan jótékonyága.

Keddi napokon a fényes endrődi templom bejáratánál ott látható a frissen sült buzakenyér 2—3—5 kilós nagyságban egy gyékényen felhalmozva, körülvéve számos éhez, törődött szegény asszony, öregember és árvától! — Megrendül az ember szíve annyi nyomor látára, szánó könyv tolu szemébe, midőn látja a nyomor fiait, hálálkodva s csókolva a kapott kenyeret; — hisz nekik e nap, szent ünnepnapjok, — a fehérzípó áldás, mely szomorú otthonukba soká nélkülözött jólétet visz. Az egylet rövid fenállása óta mintegy 200 mázsa kenyeret és jelentékeny pénzbeli segílyt adott szegényeinek. És e jótékonyág élén ott áll a község egyik tekintélyes polgára, az egyház egyik legbuzgóbb és álközakész híve Kiszely Márton, ki éveken át a fáradságot nem ismerő buzagalommal oda törekszik, hogy a nagy páduai szent tiszteletét terjessze, a nyomort enyhítse s az éhezőknek a szükséges kenyeret megszerezze. — Ámde Kiszely Márton neve nem csak a felebaráti szeretet és jótékonyág terén ünnepe, hanem az Egyház és annak ékessége iránti kiváló előszeretetét és áldozatkésztségét az egyházi krónika is minden időre megörökítette. Nemesszívűségét és hitbuzgalmát — követendő példa gyanánt, — hirdeti az általa állított gyönyörű szobor Sz. Antal tiszteletére, számos igen jelentékeny adomány s a legutóbbi időben is, alig értesült arról, hogy egy új feltámadási szoborra volna szüksége az Egyháznak, — elsőnek legott jelentkezett és nem is engedte, hogy más is járuljon hozzá, — hanem teljes készséggel

maga fedezte az egész költséget! — Ily nemes szív általános és osztatlan elismerést érdemel, miért is igen kedves kötelességet vélek teljesíteni, midőn Kiszely Márton jólelkű hívemnek legujabb adományáért e téren is az egész Egyházközség nevében forró s hálás köszönetemet kifejezem. Legyen az Ur egykor bőséges jutalma!

Zelinka János,
esp. plebános.

EGYESÜLETEK.

A »Gazdakör« közgyűlése.

A »Gazdakör« ez évi közgyűlése meglehetősen érdeklődés mellett folyt le.

Megjelent a tagoknak fele. Kiss Elek elnök megnyitójában hangsúlyozta, hogy azért tartott az évi rendes közgyűlés ily szokatlannul későn, mert kétség forgott fenn az iránt, vajjon a kör fennálhat-e? avagy a feloszlást kell kimondania.

Hála a választmány buzgókodásának, mely lehetővé tette a közművelődési intézmény fennmaradását, melyre a városrészben égető szükség van, a kör újra megalakult 3 évre, mert van 102 rendes, 6 pártoló és 10 ifjusági tagja.

E kis létszám mellett persze szűkre kellett szabnia költségvetését. Házbérré kiad a kör 290 koronát, fűtés és világításra 100 koronát, lapokra összesen 70 koronát. Az előre nem látott kiadások révén esetleg beálló pénzhány egy-két táncmulatság jövedelméből fedezhető lesz.

A rövid tárgysorozat elintézése után megválasztott közfelkiáltás útján az új tisztikar és a választmány.

Elnök lett Kiss Elek, alelnökök Markovics Pál és P. Kiss János, pénztárnok Nánássy Károly, könyvtárnok (in spe) Kántor István, jegyzők Magdits Károly, Szime Demeter. Választmányi tagok Ft. Gabriely Lajos, Ft. Papp György, T. Domokos Károly, Végső István, Koszta János, Szirbucz Gábor, Karácsony Imre, id. Tikos András, Schmidt Ferencz, Bartha Balázs, Molnár Gábor, Török Sándor, id. Papp János, Varga Árpád, Kántor Imre, Kiss József, Tokai Mihály, Varga András, Zettel Gyula Jónás János.

Végül megjegyzendő, hogy az egylet az új alapszabályok életbelépése óta a »Földművelők Olvasóköre« címet viseli, ez azonban valószínűleg csak hivatalos czimer marad, mert a gyakorlati használatban a már jól ismert és sokkal rövidebb »Gazdakör« elnevezés előnyösebbnek mutatkozik.

Igazságszolgáltatás.

A szegény uszorás. Tegnap számunkban már megemlékeztünk a Nagy Ferencz széltallói lakos büntügyéről. A tegnapi tárgyaláson rendkívül érdekes dolgok kerültek napfényre.

A vádlott ugyanis a család mellett uszora vétségével volt vádolva. Hanem míg az uszorások rendszerint meggazdagodnak a lelketlen uszora mellett, addig a széltallói uszorás, a vádlott teljesen szegény ember, annyira, hogy Széltallótól az utat Váradig, ami több mint 50 kilométer, gyalog kellett megtennie, mert nem volt annyi pénze, hogy szekeren vagy vonaton utazzék.

A vádlottnak, Nagy Ferencznek, aki a községben egy düledező rozsz kunyhóban lakik, volt két ökre. Ezt a két állatot tette pénzzé és az így kapott pár forintot kölcsön adta ki.

Kis összeget adott ki Nagy Ferencz, úgy, hogy közel negyvenen tartoztak neki. A kamatokat számítani nem tudta Nagy és így találmra csinálták, rendszerint aztán olyan kamatokat, a mi erősen uszorás kamat. Az egész dolog soha sem derült volna ki, mert az adósok fizették a kamatokat ha tudták, ha nem, úgy a tőkét sem fizették, de a hatóság tud-

mást vett erről és így megindult ez ügyben a nyomozás.

A törvényszék elé egymásután vonultak fel a vádlott adósai, a kik közül egy sem kérte a megbüntetését, mind azt mondta, hogy olyan jó ember nincs több a faluban mint a vádlott.

És hogy az adósoknak legalább is részben igazuk volt, mi sem bizonyítja jobban, minthogy a vádlott a pénzét majd mind oda vesztette.

A vád azonban be lett igazolva és így Nagy Ferencz el lett ítélve a vádbeli huszonhat uszoráért két hónapi fogházra és ötven korona pénzbüntetésre.

Vajjon a váradi uszorásokra, a kik az utóbbi időben nagyon elszaporodtak és nem forintokkal, de ezekkel spekulálnak mikor kerül a sor?

IRODALOM.

Páris és a kiállítás és a város környékének gyakorlati útmutatója. — Látványosságok, nevezetességek és mulatóhelyek. Társadalmi szokások. — A város és környéke 3 térképeivel és a kiállítás tervrajzával. Ára 1 korona. Ily czimű szépen kiállított és lelkiismeretes alapossággal egy népszerűen megírt utikalauzt adott ki Rozsnyai Károly, a ki nyelvmesterei és más gondosan megírt kiadványai révén is bizalmat érdemel. Ezen mű a szó legszorosabb értelmében a magyar könyvpiac díszére válik és nélkülözhetetlen hű kísérője lesz a kiállítás, Páris és a város környéke látogatóinak. Bő és igen érdekes tartalma tényleg a fenti fejezeteket felkarolja és a kinek komoly szándéka Páris és a kiállítást megnézni, tanácsoljuk, hogy Rozsnyai Páris és a Kiállítás utikalauzát előbb tanulmányozza, mely a hasonló czimű német és más külföldi kiadványokat jóval felülmúlja.

REGÉNY-CSARNOK.

EL MATARIFE.

Franziából fordította: V. A.

I.

9.

Semmi sem hiúsítja meg inkább a vadászatot, mint egy álmatlanul töltött éjszaka. Mégis csupa önzésből gunyoltunk Eduardot és én, Mánuellel várva a keselyűket, melyek nem jelentkeztek. De ehelyett, a mint a nap a felhőtlen égen fölemelkedett, láttuk lassanként megaranyozódni a Guipuscoa és Navarra minden csucsát, mialatt a könnyűgőzökön keresztül tört a világosság a Labourd-i zöld mezőkre és az Oceánra. Egészen kielégítve kirándulásunkkal tértünk vissza Agueriá-ra. Gazdánk, hogy nagyobb tisztességben részesítsen, bevezetett saját szobájába biztosítva engem, hogy nem álmos. Ruhástul együtt ágyára vettem magam és azonnal elaludtam.

A mint felébredtem és felnyitottam az ablakszárnyakat észrevettem a szobában egy tárgyat melyet reggel nem figyeltem meg. A fegyverek egész diadalmas kirakata volt az, mely szoroson a falhoz volt erősítve: különböző tiszti szabályok, angol karabélyok, melyek 30-40 év előtt igen becsesek voltak, csillogó rövid fegyverek, bajonettek, pisztolyok, egyesek gazdagon diszitve drágakövekkel, mások minden dísz nélkül, s végre a hosszú kések megkérgesedett bőr nyeleikkel, ép olyanok, amilyeneket a Catalinaiak vagy az Aragoniaiak hordanak magukkal. Gondoltam, hogy ezek a mi házi urunk régi társai voltak, a károly háboru maradványai; de legjobban meglepett, hogy ezen közben a falon felakasztott fegyverek közt, ezen rettenetes arzenál közepén egy igen szép női miniatűr képét láttam. Egy kis barna fő, nagy kék szemekkel, egy kis gömbölyű arc melyen a kecs és erély vonásai vegyültek el. A fején egy kis kecses szalmakalapka volt, viseletre pedig a felkelésnek majdnem legutolsó éveire emlékez-

tett ékítmények a ruha felső részén, melyekről már nem tudom, hogy hol viseltek.

A művészi kivitelű festményen nem volt aláírás és én nem is gondoltam volna, hogy ily tárgyat találjak egy baszk hegyi lakó házában. A fegyverek oly szorosán vették körül a kis képét, hogy lehetetlen volt félreismerni a szándékot, melynélfogva készakarva tették az arckép köré ezt a harcziás keretet. A festmény alatt még saját piros szalagján egy katonai érdemkereszt volt felakasztva — a Szent Ferdinánd rend keresztje.

Kétségkívül neki itt együtt drága emlékei voltak, bár különbözők; de nehéz lett volna azokat elkülöníteni. Figyelmesen körülnézegettem a fegyvereket, melyek bizonyára sokszor voltak tüktüzetben és a kedves alakot. Az igazat megvallva ő nem nagyon látszott csodálkozni azon, hogy itt van, mert tekintetében és ajkain még több bátorságot és büszkeséget figyeltem meg, mind gyöngédséget. Valaki belépett a szobába és gyöngéden tette vállamra kezét; öszereztem. — Jó napot hadnagy, mondá nevetve Sorroudó. Jól aludt?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Árviz veszedelem.

Sopron, április 10. *Bükön* az árviz folyton nő, a helyzet súlyosbodott. A forgalom Kanizsára újból megakadt. *Csepregen* is árad a víz. A pápa-csornai helyi érdekű vasut ártérhidját az áradat elöntötte, a közlekedés itt is megszűnt. A Rába vizállása magasabb, mint valaha. A szanyi védtöltést teljesen lerombolta. Csornán várják az árvizet, a belvizek gyülekeznek. Hang mentén a Rábcza töltései gyöngék. A Répce folyton árad. Répceszemerén a helyzet rettenetes.

Brünn, ápr. 10. Kunowitznál, a hradischi járásban, az árviz áttörte a töltést. A szántóföldek el vannak árasztva. Az árviz nagy károkat okozott. A Holsava vize azóta nagyobbára már visszafolyt medrébe. Trebitschben néhány ház viz alatt van. Lundenburgban a Thaya nagyon megáradt. A hatóságok egy általi mérnököt küldtek oda.

Bécs, ápril 10. A déli vasut szombathelybrukki vonalán az áradás miatt ismét be kellett szüntetni az egész forgalmat.

Sopron, ápril. 10. A Rába vidékén az árviz nagy pusztításokat visz véghez. A víz a töltéseket már több helyen átlépte.

Az idegesség áldozata.

Szabadka, április 10. (Saját tud. táv.) Dr. *Gyomlai*, a budapesti mintagymnásium tanárának jelenleg itt tartózkodó fiatal felesége a férjét várta Szabadkára, de mielőtt férjét láthatta volna forgópisztolyal agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka az idegesség. Most halállal vívódik, állapota reménytelen.

A bécs-pozsonyi villamos vasut.

Bécs, ápril 10. Ma és a tartománygyűlés legutóbbi ülésén nagy küldöttségek jártak Jax képviselőnél, az alsó-ausztriai tartománygyűlés vasutügyi bizottságának elnökénél és a tartományi bizottsági tagoknál, hogy a tartomány támogatását kérik törzsrészevények jegyzése alakjában a tervezett bécs-pozsonyi villamos vasut számára. A küldöttségeket tartománygyűlési képviselők vezették. Jax képviselő azt válaszolta a küldöttségeknek, hogy a tervet a legnagyobb jóindulattal fogadják, de eddigé a tartományi bizottság még nem dolgozott ki erre vonatkozó javaslatokat. Scheicher tartományi bizottsági tag azt mondta, hogy a tartománygyűlés pénzügyi támogatása a rendelkezésre álló eszközöktől függ.

Ferdinánd a keleti valláson.

Szófia, ápr. 10. Hir szerint *Ferdinánd* fejedelem családja beleegyezésével meghozza az utolsó áldozatot is, a mitől évtizedeken át folyton vonakodott, — családjával áttér a gör. kel. vallásra. E hir Bulgária orthodoxainál nem kevés örömet okoz s Ferdinánd fejedelem kezd népszerűvé válni.

Transzvál.

London, ápr. 10. A Timesnak jelentik Wepenerből 7-iki kelettel, hogy az ottani helyőrség csakugyan izolálva van, az angol erődítési vonalak azonban rendkívül erősek és a sereg bőven el van látva élelmiszerekkel. Az előőrsök állandóan lövöldöznek egymásra.

London, ápril 10. A búrok nagy támadást intéztek Mafeking ellen. A várost erősen bombázzák bár minden nagyobb eredmény nélkül.

Göncziék bünpöre.

Berlin, április 10. Gönczi nejét tegnap szállították át a vizsgálati fogságból egy kórházba. Gönczinének vagyona az a 75 márka, melyet számára a törvényszék tárgyalótermében gyűjtöttek. A mi Gönczit illeti, ő még nem adta föl a reményt, hanem főlebbezni fog a birodalmi törvényszékhez. A védői azzal biztatják, hogy e lépésével sikerre van kilátása.

A csódeljárás gyorsítása Ausztriában.

Bécs, április 10. Spens-Boden igazságügy-miniszter körrendeletet intézett valamennyi bírósághoz és államügyészhez, a melyben gyorsabb eljárást rendel el csőd- és végrehajtási ügyekben.

A pestis.

Sidney, április 10. Hivatalosan konstatálják, hogy eddig 93 pestises megbetegedés fordult elő 29 halálessel.

Viktória királynő Dublinban.

Dublin, április 10. A királynő ma keresztül hajtattott azokon a főbb utazákon, a melyeket megérkezésekor nem érintett. A királynőt mindenütt, de különösen a st.-stephens-greeni főiskola előtt nagy lelkesedéssel fogadták.

Zóla beteg.

Páris, április 10. *Zóla* Emil tüdőgyuladásban megbetegedett. Állapota aggasztó.

Az afrikai vallásháboru.

London, ápr. 10. Hodgson, az Aranypárt kormányzója a következőket táviratozza Kumaszból: A zavargások abból keletkeztek, hogy Hodgson egy rendőrcsapatot küldött ki az asantik aranyszékének megkeresésére. A kumaszik megtámadták a rendőrcsapatot, a mely 23 embert vesztett, a kik közül azonban 19 csak jelentéktelenül sérült meg. A bészülöttek főnökei lojálisan viselkedtek és nem akartak a kumaszikhoz csatlakozni. Hodgson reméli, hogy a zavargásoknak vérontás nélkül fog véget vethetni és a bujtogatókat elfoghatja.

A sztrájkok.

Schlau, április 10. A bányamunkások legnagyobb része ma munkába állt. A sztrájk megszűnése legközelebb várható.

Gablonz, április 10. A tannwaldi gyapotfonó gyárban tegnap 500 takács abbahagyta a munkát, mert az igazgatóság elbocsátotta egyik társukat, a kit a bíróság egy szövömester bántalmazása miatt elítélt.

KÖZGAZDASÁG.

A Sebes-Körözs-Társulat gyűlése.

A Sebes-Körözs vízszabályozó és ármentesítő társulat gróf Csáky Lajos társ. elnök elnökelete alatt f. hó 10-ik napján választmányi és közgyűlést tartott, a melyen jelen voltak: Örley Kálmán társ. alelnök, Szarvassy Arzén kir. főmérnök, miniszteri megbízott, Ambróczy Márton, dr. Berkovits Ferencz, Csányi Béla, Hoffman Mihály, Cseglédy Imre, Frankó Endre, Géczy Géza, Godán Ambrus, Jelentsik István, Kiss György, Lakatos Antal, Mártonffy Bogdán, Mártonffy Gyula, Mártonffy Dezső, Ötvös Gyula, dr. Papp József, Schvarcz Jakab, Szakadati Tógyer, Svarcz Bertalan, Schvarcz Ferencz, Tokay Elek, dr. Várady Zsigmond és Weigl Róbert érdekeltségi tagok, továbbá Pekanovics Imre igazgató-főmérnök, Fiszek Lajos pénztárnok és Katona Bálint nyilvántartó.

Tudomásul vették első sorban a társulat 1900. évi költségelirányzatát jóváhagyó miniszteri rendeletet. Következésképp kimondták, hogy a védgátakat vasutépítési célra nem engedik át, különösen azon okból sem, mert legközelebb a kereskedelemügyi miniszteriumban ez ügyben tartott értekezleten jelenvolt szakférfiak is oly súlyos aggodalmakat tártak fel e tekintetben, a melyek minden kétséget kizárólag világítják meg a vasutnak a védgátakra való építése következtében a sok millió árán biztosított árterületekre nézve előálló végzetes következményeket, mi okból a társulat 1897. évi márcziusi közgyűlésén e tárgyban hozott határozatát hatályon kívül helyezve, elhatározták azt is, hogy egy a földmivelügyi, mint a kereskedelemügyi miniszterhez indokolt felterjesztést intéznek az iránt, hogy a védgátakon való vasut felépítését szintén tagadják meg.

A visszaküldött öntözési tervekkel kapcsolatosan kiadott miniszteri rendeletre nézve ezuttal is kimondták, miszerint a társulat öntözni ma még nem kíván, de az egészséges gazdasági fejlődés szempontjából a társulat nagykiterjedésű belvicsatornáit kívánják egyelőre élővízzel ellátni, részben azért, hogy ez által az árterületi községek közegészségügyi viszonyain segítve legyen, részben pedig a belvicsatornák könnyebb és gazdaságosabb fenntarthatása céljából. De másrésztől biztosítani kívánja magának a társulat a Sebes-Körözs nyári kisvizét azért is, mert szemben áll egy teljesen idegen érdekléssel, mely a Sebes-Körözs folyó nyári kis vizét akarja elvenni, a melynek elvételével pedig a Sebes-Körözs-Társulat árterületeinek közegészségügyi és közgazdasági fejlődése egyszer és mindenkorra megsemmisítve lenne.

Tudomásul vették a számvizsgáló bizottság jelentését, mely szerint a számadások teljesen rendben lévőnek és helyesen okmányoltaknak találtattak.

A fokkői szorító-zsilip bemutatott tervezetét elfogadták s utasították igazgató-főmérnököt, hogy a hatósági engedély kinyerése után a kivitel iránt a társtulajdonos Hosszúfokitársulattal egyetértéssel intézkedjék.

A szegedi kenderkészítő gyár komádi telepének engedélyt adtak arra, hogy a telep mellett mintegy 1300 mtr. hosszban a Sebes-Körözs jobbparti töltéséhez kapcsolt 40 mtr. széles utat építhessen s az ehhez szükséges földet az ottani hullámtérből vehesse.

A fegyelmi bizottságba beválasztották az 1900. évre rendes tagokul: Hlatky Endrét, Jelentsik Istvánt és Pally Lajost, póttagokul Ötvös Gyulát és Weigl Róbertet.

A fokkői-zsilip víznyomási próbájának megfejtésével felmerült költséget utalványozták. Megejtették ezek után a választást, mely szerint megválasztott közfelkiáltással elnökül gróf Csáky Lajos, alelnökül Örley Kálmán, a választmány tagjaiul pedig dr. br. Drechsel Gyula, Frankó Endre, Godán Ambrus, Hlatky Endre, Hoffmann Mihály, Jelentsik István, Kiss György, Ötvös Gyula, Pally Lajos, Schvarcz Ferencz, Weigl Róbert és dr. Várady Zsigmond.

Számvizsgáló bizottsági tagokul: Bereczky Géza, Ambróczy Márton és Nagy János, a nyugdíj-bizottság tagjainál: Hlatky Endre, Jelentsik István és Weigl Róbert.

Külkereskedelmünk. Ez évi február hónapban jóval kisebb volt behozatalunk, mint a múlt év ugyanezen hónapjában, viszont a kivitel az 1899. február hónapjának eredményeihez képest rendkívül nagy emelkedést tüntet fel. A behozatal mennyisége ugyanis ez évi február hónapban 61.122 darab és 2.140.926 métermáza volt az 1899. év megfelelő hónapjában pedig 17.000 darab és 2.940.564 métermáza, ellenben a kivitel mennyisége ez évi február hónapban 428.377 darabot és 5.229.009 métermázst, míg a múlt év február hónapjában csak 313.757 darabot és 3.591.631 métermázst tett. A behozatal nagymérvű csökkenését főleg a kőszén és a gabonaneműek behozatalának hanyatlása idézi elő, míg a kivitel gyarapodása ugyancsak a kőszénél és gabonaneműeknél, továbbá a cukornál és vasárknál beállott nagy növekedésnek eredménye.

A forgalomnak érték szerinti való alakulását az alábbi adatok mutatják.

Table comparing import and export values in thousands of crowns for 1899 and 1900, with columns for 1899 and 1900 for both import and export.

Hatszáz ezer korona. A fővárosi Vigadó kis terme már korán reggel megtelt. Nem pusztán kíváncsiság csalta az egymás hátán szorongó közönséget az osztálysorsjáték mai húzásához, de a nézők legtöbbször, sőt talán mindannyi maga is érdekelve volt a nap szenzációjának a 600.000 koronás jutalom eldőlésében.

A többi kihuzott sorsjegy a következő: 2000 koronát nyertek: 96586 10916 72754 83102 70320 11165 12249 — 1000 koronát nyertek: 90735 44473 53644 33387 88395 48524 15247 10865 47680 27423 5546 47628 47309 30058 55559 — 500 koronát nyertek: 5886 36055 72266 69971 42869 59811 96975

79884 27769 31287 63983 17225 51998 21785 45567. A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Nagyvárad i hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyvárad i piacon 1899. ápr. hó 10-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.40—13.60. Kétszeres buza 11.20—10.60. Rozs 10.80—10.40. Arpa 10.60—9.90. Zab 9.70—9.40. Tengeri: 10.20—9.90. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 12.80. Koles-kása 24.—. Burgonya 4.20. 100 kiló lángriszt 25.50. zsemlyeliszt 24.50. fehérkenyér liszt 23.50. barnakenyér liszt 20.50. széna fuvarral 4.30, szalma 1.10 Szalonna 98.—, 6 kiló zsup-szalma —14, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. búkkfa 6.40, tölggyfa 6.—, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.90, Lámpaolaj —.88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 1.90. 1 mm. kősó 21.44, nyers fagyú —.46. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, uj bor 42.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—, köles —. reepe —.—, dió 58.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 54.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 24, szalonna 1.12, sertésus 1.—4, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 48, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. április hó 10-ről. Egy pár első rendü jármas ökör 620—680, egy pár másodrendü jármas ökör 490—590, egy pár harmadrendü jármas ökör 250—480, 1 drbfőjs tehén 100—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 148—200. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 114—164. 1 drb. veres borju 14—30, 1 drb. fél éves borju 32—44, 1 drb egy éves borju 46—68, két éves borju 68—144. 1 drb hizott sertés 86—136, 1 pár fél éves 28—36, 1 pár egy éves sertés 38—64, 1 pár két éves sertés 66—118. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökrbőr 34—42, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóhbőr 10—20.

Forgalmi kimutatás 1899. évi április hó 10-ről. Tiszta buza körülbelül 700 hltr, kétszeres buza 220 hltr, rozs 350 hltr, árpa 240 hltr,

zab 350 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 800 hitr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 85 drb, félhizott 140, sovány 170, süldő 280, malac: 420, hizott marha 25, jármás ökör 400 fejős tehén 300, borju 260, bivaly 14, juh és kecske 360, ló 394.

Reich Jenő és Társa

Tőzse jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzse.

Budapest, április 10.

Table showing exchange rates for various locations like London, Vienna, and others.

Határidők.

Budapest, április 10.

Table listing due dates for various goods and commodities.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. április 10-én.

Table of official exchange rates for gold, silver, and other currencies.

A szorokozásért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Large railway schedule table with columns for destinations (Kolozsvar, Budapest, Nagyvarad, Puspok-Ladany, Debrecen, Ermhalyfalva) and arrival/departure times.

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. * -gal jelzettek feltételes megálló helyek.